Begrunnelse for utredningsprogram

Randalen kraftverk

Rana kommune i Nordland fylke

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Tiltakshaver	Randalen kraftverk AS
Referanse	202525889-34
Dato	13.10.2026
Ansvarlig	Oscar Østvold
Saksbehandler	Hans Kristian Bugge Tørset

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Innhold

1 Innledning ____ 1

1.1 Bakgrunn ____ 1

1.2 Om planene ____ 2

1.3 Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram ____ 2

2 Høring ____ 2

3 NVEs vurdering av krav til utredninger ____ 3

3.1 Innledning ____ 3

3.2 Beskrivelse av tiltaket ____ 4

3.3 Krav til utredning av fysiske forhold ____ 5

3.4 Krav til utredning av naturfare ____ 7

3.5 Krav til fagutredningene ____ 8

3.6 Sammendrag av konsekvensutredningen ____ 18

Henvisning til saksdokumenter er angitt med dokumentnummer, f.eks. «dok #1». Inneværende saksnummer er 202525889. Dokumentene er tilgjengelige i vår postjournal via eInnsyn og på sakens nettside: www.nve.no/9658/V.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

NVE er ansvarlig myndighet i saker som gjelder vannkraftutbygging, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 6 første ledd bokstav c og Vedlegg I 15. b. Dette innebærer blant annet at vi har hjemmel til å fastsette utredningsprogram for planer om bygging av vannkraftverk.

NVE mottok en melding fra Blåfall AS den 18. desember 2025, og oppdatert versjon 4. mars 2026, som beskriver planer om bygging av Randalen kraftverk og forslag til utredningsprogram (dok. #3). Hensikten med meldingen er å gi et grunnlag for vurderinger av hvilke konsekvenser og utbyggingsalternativ som bør utredes.

I det videre er tiltakshaver beskrevet som Randalen kraftverk AS, da det er denne enheten som vil stå som søker og innehaver av en eventuell konsesjon.

I dette notatet sammenfatter vi og diskuterer høringsuttalelsene og Randalen kraftverk AS sine kommentarer til disse. På grunnlag av Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram, innkomne høringsuttalelser, Randalen kraftverk AS sine kommentarer til uttalelsene og NVEs egne vurderinger, har vi fastsatt et utredningsprogram for tiltaket. Vi anbefaler å lese dette begrunnelsesnotatet i sammenheng med det fastsatte utredningsprogrammet, som er oversendt samtidig.

1.2 Om planene

Randalen kraftverk AS planlegger å bygge Randalen kraftverk, som skal utnytte fallet i Randalselva mellom kote 505 og kote 283,5 med kraftstasjon i fjell og utløp litt ovenfor Krokstrand. Vannveien og kraftverket bygges i fjell. Tunnelen konstrueres slik at den også kan brukes som et tunnelmagasin. Det er planlagt å føre vann fra to bekker på Randalsfjellet direkte inn i tunnelen. Kraftverket planlegges med installert effekt på 25 MW og beregnes å produsere om lag 61 GWh/år. For mer utfyllende informasjon om tiltaket, se meldingen som ligger tilgjengelig på sakens nettside: www.nve.no/9658/V.

1.3 Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram

Randalen kraftverk AS har foreslått et utredningsprogram på grunnlag av antatte virkninger og konsekvenser. Forslaget til utredningsprogram følger stort sett temaene og føringene i NVEs veileder for konsesjonssøknader for vannkraftanlegg og metodene i Miljødirektoratets håndbok M-1941 – Konsekvensutredning av klima og miljø. Forslaget til utredningsprogram er tilgjengelig i samme dokument som meldingen (dok. #3) på sakens nettside.

2 Høring

Meldingen med forslag til utredningsprogram ble kunngjort i avisen Rana Blad og lagt ut på NVEs nettsider. I tillegg ble den sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Høringsperioden var fra 26. mars til 15. mai 2026. NVE arrangerte et offentlig informasjonsmøte i Mo i Rana den 27. april, der vi orienterte om saksbehandlingen og Randalen kraftverk AS orienterte om utbyggingsplanene.

NVE har fått inn 17 høringsuttalelser. Uttalelsene omfatter mange ulike temaer, der hovedvekten er relatert til konsekvensene av ytterligere redusert vannføring i Randalselva/Ranelva, vurdering av minstevannføring på berørte strekninger i vassdraget, konsekvenser for landskap, friluftsliv og rekreasjon ved Krokstrand, Silforsen og Vakkerea, behov for kartlegging av naturmangfoldet i tiltaksområdet, hensyn til reindriften, påvirkning på isforhold i elva nedstrøms utløpet fra kraftverket og plassering av deponier.

Randalen kraftverk AS har kommentert høringsuttalelsene (dok# 29). De mener gjennomgående at forslaget til utredningsprogram i stor grad er dekkende for de temaene som er tatt opp i høringen, men presiserer samtidig at flere forhold vil bli nærmere vurdert i konsekvensutredningen og i den videre planleggingen av tiltaket, eller i senere detaljplanlegging. I flere tilfeller mener de at det ikke er behov for særskilte tilleggsutredninger ut over det som allerede er foreslått. De åpner likevel for enkelte tilpasninger, blant annet dialog med berørte reinbeitedistrikter, vurdering av minstevannføring i berørte bekker, tilpasning av anleggsarbeid av hensyn til friluftsliv og vurdering av alternative løsninger for massedisponering.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av høringsuttalelsene som er relevante for vår vurdering av krav til utredningsprogrammet. Vi gjengir kun de delene av innspillene som omhandler konkrete forslag til utredningsprogram og utredningskrav. Generell bakgrunnsinformasjon og synspunkter på om prosjektet bør gjennomføres omtales ikke her. Dette vil imidlertid være et viktig tema ved behandling av en eventuell konsesjonssøknad. Høringsuttalelsene og tiltakshavers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller

sakens nettside: www.nve.no/9658/V. Tabellen under viser hvem som har sendt inn høringsuttalelse, og dokumentnummeret i saken (202525889).

Tabell 1. Oversikt over høringsparter og dokumentnummer i saken.

Høringspart	**Dokumentnummer**
Rana kommune	11
Nordland fylkeskommune	21
Statsforvalteren i Nordland	25
Statens vegvesen	16
Sametinget/Sámediggi	15
Mattilsynet	26
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	14
Statnett	13
Bane NOR SF	17
Naturvernforbundet i Rana og omegn	24
Krokstrand Granitt AS	22
Krokstrand Fjellpark AS	18
Jørn Ivan Rødahl	20
Tor Helge Nordvang	19
Ståle Krokstrand	23
Renee Kristin Hagen	12
Saltfjellet reinbeitedistrikt	28

2.1 Konsultasjon

NVE har i forbindelse med høringen av melding om Randalen kraftverk tilbudt konsultasjon til Sametinget og Saltfjellet reinbeitedistrikt. Bare Saltfjellet reinbeitedistrikt ønsket konsultasjon på dette stadiet i prosessen. Ildgruben reinbeitedistrikt ble tilbudt konsultasjon etter høringen av melding, men de ønsket ikke konsultasjon i denne saken. NVE gjennomførte konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt 12. august 2026.

3 NVEs vurdering av krav til utredninger

3.1 Innledning

Formålet med konsekvensutredningen er å framskaffe det nødvendige faglige beslutningsgrunnlaget for å kunne ta stilling til om vannkraftanlegget skal få konsesjon. Konsekvensutredningsprogrammet angir hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes nærmere, og hvilke utredninger som skal gjennomføres for å få belyst vesentlige konsekvenser av tiltaket.

Utredningsprogrammet fastsetter samlede krav til innhold og omfang av konsekvensutredningen. Det er fastsatt på grunnlag av tiltakshavers forslag, innkomne uttalelser, tiltakshavers kommentarer til uttalelsene samt NVEs egne vurderinger. I dette kapittelet presenterer vi våre vurderinger.

3.1.1 Fastsatt utredningsprogram

Utredningsprogrammet er spesifisert i eget dokument som er sendt ut samtidig med dette begrunnelsesnotatet. Utredningsprogrammet er en arbeidsbeskrivelse for det NVE mener må utredes før Randalen kraftverk AS kan søke om konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Begrunnelsesnotatet følger samme inndeling som det fastsatte utredningsprogrammet, og de to dokumentene bør leses sammen.

Randalen kraftverk AS skal ta utgangspunkt i NVEs digitale veileder for *konsesjonssøknad vannkraftanlegg* ved utarbeidelse av konsesjonssøknaden. Veilederen er tilgjengelig her: https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/.

3.1.2 Opplegg for informasjon og medvirkning

Randalen kraftverk AS har ikke spesifikt omtalt planer for informasjon og medvirkning i meldingen med forslag til utredningsprogram. NVE vil understreke at det er viktig med god kommunikasjon med berørte parter gjennom meldings- og søknadsprosessen.

Flere høringsparter har kommet med innspill relatert til medvirkning for utredningsprosessen. Vi mener det er viktig å involvere relevante og/eller berørte organisasjoner og personer i utredningsprosessen. I utredningsprogrammet har vi spesifisert at Rana kommune skal kontaktes i forbindelse med landskapsutredningen. Videre skal berørte reinbeitedistrikter og svenske samebyer involveres på relevante tidspunkt i utredningsprosessen, for å sikre at oppdatert kunnskap om reindriftens bruk av området legges til grunn for utredningen.

Vi presiserer også i programmet at Rana kommune, i tillegg til relevante aktører i Krokstrand-området, skal involveres i kartlegging av områdets bruk med hensyn til friluftsliv og reiseliv. Randalen kraftverk AS skal involvere Bane NOR SF og Statens vegvesen i utredningen i forbindelse med tiltakets mulige påvirkning på jernbanen og trafikken i området. Vi forutsetter også at Randalen kraftverk AS går i tett dialog med Statnett og områdekonsesjonær Linea i utformingen av alternativer for nettilknytningen.

3.2 Beskrivelse av tiltaket

I det fastsatte utredningsprogrammet stiller vi krav om at Randalen kraftverk AS skal utarbeide et kort sammendrag av utbyggingsplanene. Tiltaksbeskrivelsen skal legges til grunn for alle fagutredningene. Under arbeidet med konsekvensutredningene forutsetter vi at Randalen kraftverk AS har dialog med fagutrederne. Det er som regel i denne fasen at detaljeringen av den tekniske planen foregår, og det er viktig at alle som deltar i utredningsarbeidet orienteres om utviklingen i planene.

Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse at influensområdet for tiltaket bør illustreres i kart, ettersom influensområdets omfang er åpent for tolkning i meldingen. NVE viser her til utredningsmetodikken som beskrevet i Miljødirektoratets håndbok M-1941 kap. 5.1, som legger klare føringer for beskrivelsen av tiltak, blant annet gjennom hvordan influensområder skal avgrenses og fremstilles.

3.2.1 Presentasjon av utbyggingsalternativer

Randalen kraftverk AS har bare skissert ett alternativ for selve kraftverket i meldingen, men når det gjelder tilknytning til nettet skriver Randalen kraftverk AS at to alternativer vurderes. Tilknytningen vil skje enten gjennom en egen 27 km lang 36 kV jordkabel, eller en 22 kV jordkabel som kobles opp mot Svabo Industrinett (MIP) sin trafostasjon ved Eiteråga. Valg av alternativ vil avhenge av de fremtidige planene for distribusjonsnettet i området (Linea AS), og interessen fra andre aktører til å medfinansiere eventuelle anleggsbidrag. Randalen kraftverk AS skriver at dette vil avklares i søknadsfasen. Dersom flere nettilknytningsalternativer er aktuelle forutsetter vi at disse inkluderes i tiltaksbeskrivelsen som legges til grunn for fagutredningene. Vi viser til retningslinjene i kapittel *2.4 Nettilknytning* i vår veileder for konsesjonssøknader om vannkraftanlegg.

Nullalternativet skal alltid utredes i tillegg til utbyggingsalternativene.

3.3 Krav til utredning av fysiske forhold

3.3.1 Hydrologisk grunnlag

Overflatehydrologi

Delutredningen for overflatehydrologi omfatter utredninger av vannførings- og vannstandsendringer, minstevannføring, driftsvannføring og flommer. De hydrologiske temaene som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som ledd i konsekvensutredningsprosessen.

Overflatehydrologi er i Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram tydelig basert på kapittel 3.1 i NVEs veileder for konsesjonssøknad for vannkraftanlegg, selv om ikke alle underpunkter er inkludert eller er helt utfyllende. En utredning i henhold til denne veilederen er i tråd med standard utredningsprogram, og skal derfor legges til grunn for utredningen som utgangspunkt. De følgende underpunktene vil spesifisere eventuelle spesifikke krav til utredningen som ikke dekkes av standard utredningsprogram.

Datagrunnlag

Randalen kraftverk AS sitt forslag inneholder deler av standard utredningsprogram for dette punktet. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet, og at punktet som beskrevet i standardprogrammet i sin helhet skal legges til grunn for utredningen.

Beregning av vannføringer

Randalen kraftverk AS sitt forslag følger stort sett standard utredningsprogram. Vi gjør oppmerksom på at det er vannføringen for alle berørte elvestrekninger som skal regnes ut før og etter utbyggingen (for normale og ekstreme år), ikke bare restvannføringen. Vassdragets naturlige vannføring før tidligere kraftutbygginger skal også beregnes og presenteres, i tråd med standard utredningsprogram.

Naturvernforbundet i Rana og omegn krever at det også må gjøres hydrologiske analyser av bekkene som er tenkt utnyttet via bekkeinntakene på Randalsfjellet. Dette inkluderer Sagbekken og bekken tilknyttet Overtjønna. Flere andre høringsparter har også kommet med innspill som omhandler tilstand og påvirkning på naturmangfoldet i og rundt disse bekkene. NVE anser det hydrologiske grunnlaget som sentralt for å vurdere tiltakets konsekvenser for naturmangfold,

landskap, friluftsliv, med videre. Vi legger derfor til grunn at det også utføres hydrologiske analyser av disse bekkene. Med dette mener vi at utredningsprogrammet tilstrekkelig vil belyse temaet.

Vurdering av minstevannføring

Vurdering av minstevannføring er ikke omtalt i Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram. Temaet drøftes derimot under kapittel 2.3 i meldingen. De legger opp til en minstevannføring tilsvarende 5-persentil sommer og vinter. Persentilen beregnes med utgangspunkt i inntakets nedbørsfelt.

Punktet er kommentert av en rekke høringsparter, og vil være sentralt i vurderingen av akvatisk naturmangfold. Flere høringsparter mener at vurderingen av minstevannføring må basere seg på den naturlige vannføringen i Ranelva/Randalselva, før utbyggingen av Rana kraftverk. Krokstrand fjellpark AS mener at størrelsen på den foreslåtte minstevannføringen er veldig lav, og at det må vurderes alternative nivåer for vannslippet. Randalen kraftverk AS skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene at minstevannføringen vil beregnes ut ifra feltet som skal utnyttes, ettersom inntaket er prosjektert oppstrøms for samløpet med de fraførte elvene Sør-Randalselva og Virvasselva.

Rana kommune, Naturvernforbundet i Rana og omegn, og Tor Helge Nordvang skriver i sine høringsuttalelser at det må vurderes minstevannføring for Sagbekken og bekken tilknyttet Overtjønna. I kommentaren til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at de vil vurdere behovet for minstevannføring i disse bekkene når naturmangfoldet er utredet.

NVE poengterer at det er tiltakshaver sitt forslag til minstevannføring som legges til grunn for utredningen. Vassdragets naturlige vannføring før tidligere utbygginger skal likevel beregnes og presenteres, og dette vil blant annet legge grunnlaget for å vurdere den samlede belastningen i vassdraget. Vi mener derfor at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse temaet.

Endringer i vanndekt areal på berørte elvestrekninger

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i stor grad i tråd med standard utredningsprogram. De skriver at det vil gjøres en utredning av hvordan manøvreringsreglementet vil påvirke vannføringen nedstrøms i Ranelva, og spesielt i anadrom sone. I tillegg vil de gjøre vannlinjeberegninger for vannlinjer av stor betydning for naturmangfoldet i vassdraget.

Rana kommune mener at hyppige vannstandsendringer som følge av tunnelreguleringen må utredes. NVE mener at dette tilstrekkelig belyses gjennom standard utredningsprogram, som stiller krav om at vannstandsvariasjoner før og etter utbyggingen skal presenteres og visualiseres. Vi legger inn Randalen kraftverk AS sin presisering om at anadrom strekning nedstrøms i Ranelva skal vektlegges i utredningen. Utredningen må også vektlegge hvordan tiltaket kan påvirke endringer i vanndekt areal for relevante friluftsområder mellom Krokstrand og Elvmøtheia. Med dette mener vi at utredningsprogrammet tilstrekkelig belyser temaet.

Driftsvannføring

Randalen kraftverk AS sitt forslag er hovedsakelig i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er kommentert av Krokstrand fjellpark AS, som mener at utredningen må vurdere hvordan effektkjøring påvirker vannføringen i elva. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Varighetskurver, «slukeevne» og «sum lavere»

Temaet nevnes ikke i Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Flommer

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram er hovedsakelig i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Grunnvann

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Tor Helge Nordvang poengterer i sin høringsuttalelse at området der Sagbekken renner ut til Ranelva har ganske åpen morenegrunn, og at det dermed er sannsynlig at grunnvannstanden kan bli lavere ved en utbygging av Randalen kraftverk. Dette kan skape problemer for dagens vannuttak fra brønn, i tillegg til negative konsekvenser for myr og øvrig planteliv i området. NVE mener dette blir hensyntatt gjennom standard utredningsprogram, og legger dette til grunn for utredningen.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Randalen kraftverk AS sitt forslag er hovedsakelig i tråd med standard utredningsprogram. En rekke høringsparter har gitt innspill om at det kan bli økt vanntemperatur ved kraftverkets utløp ettersom tunnel, tunnelmagasin og kraftstasjon vil ligge i fjellet. Høringspartene frykter at dette kan føre til åpen råk i elvestrengen og utfordringer med rå luft, kondensering og rim i området. NVE mener dette blir hensyntatt gjennom standard utredningsprogram, og legger dette til grunn for utredningen.

3.3.2 Erosjon og sedimenttransport

Randalen kraftverk AS sitt forslag er tydelig basert på standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.4 Krav til utredning av naturfare

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram er tydelig basert på standard utredningsprogram. NVE mener at standard utredningsprogram kan legges til grunn for utredningen av naturfare.

3.4.1 Generell vurdering av sikkerhet og beredskap

NVE viser til at konsekvensutredningen alltid skal omfatte opplysninger om beredskap ved større ulykker og katastrofer, jf. KU-forskriften § 23. I vannkraftprosjekter er det først og fremst forhold knyttet til risiko for skred og flom som er beslutningsrelevant i en konsesjonsprosess. Forhold knyttet til risiko for skred under anleggs- og driftsfase skal beskrives. Flomforhold skal beskrives under fagtema hydrologisk grunnlag. Når det gjelder beredskap og ulykkesrisiko knyttet til andre forhold ved prosjektet, mener NVE at dette i hovedsak dekkes av gjeldende regelverk knyttet til detaljplanfasen og senere i anleggs- og driftsfasen. NVE viser til gjeldende forskrifter for internkontroll, damsikkerhet og beredskap.

3.4.2 Vurdere behovet for skredfareutredninger

Området rundt inngangen til adkomsttunnelen, samt flere kilometer nedover langs Ranelva er registrert som aktsomhetsområde for snøskred. Deler av samme område er markert som utløsnings- og utløpssoner for steinskred. Innkjøringen til adkomsttunnelen ligger i kanten av en utløpssone. Langs hele dalsiden fra Nordlandsbanen og nedover Ranelva går det jordrenner i morenemassene der det er aktsomhet for løsmasseskred. Den nasjonale skredhendelsesdatabasen (NSDB) viser en rekke skredhendelser i området, hvor alle er registrert ved Nordlandsbanen. Den vanligste hendelsen er isnedfall, steinsprang, snøskred og løsmasseskred.

Det skal vurderes om tiltaket kan utløse kvikkleireskred, eller om det ligger i en utløpssone for slike skred. Dersom det ikke kan dokumenteres at tiltaket ikke er utsatt for områdeskredfare, må det gjennomføres en utredning. Randalen kraftverk AS må vurdere om kartgrunnlaget er tilstrekkelig, og om tiltaket kan være utsatt for eller øke faren for skred. Randalen kraftverk AS opplyser under kapittel 5.3 om Naturfare i meldingen at utfordringer tilknyttet isnedfall skal undersøkes nærmere. Etter NVEs syn er risiko for isnedfall et viktig tema å utrede, og vi har derfor lagt inn dette i utredningsprogrammet.

3.4.3 Vurdering av overvann

NVE mener det må gjøres en innledende vurdering av tiltakets virkning på overvann, og at temaet må utredes dersom tiltaksområdet kan være utsatt for overvann eller medføre at overvann gir økt ulempe eller risiko for tredjepart. Statens vegvesen skriver i sin høringsuttalelse at vannhåndtering er sentralt for å sikre trygge, varige og bærekraftige veier. De mener det må utredes om tiltaket kan endre/påvirke eksisterende vannveier og/eller føre til endret avrenning langs E6. Vi legger inn en presisering om dette i utredningsprogrammet, og med dette mener vi at programmet tilstrekkelig belyser temaet.

3.4.4 Vurdering av klimatilpasning

Randalen kraftverk AS sitt forslag er noe mangelfullt sammenlignet med standard utredningsprogram. Rana kommune har i sitt høringsinnspill anmodet om at mulige fremtidige klimavirkninger vurderes på bakgrunn av klimafremskrivningene i Norsk Klimaservicesenters Estimerte klimaendringer mot år 2100. De mener at eventuelle virkninger fra et endret klima skal inngå som en del av grunnlaget for de øvrige fagutredningene i den grad det er relevant. NVE mener dette her et hensyn som blir ivaretatt gjennom standard utredningsprogram. Vi mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Temaene hydrologisk grunnlag, erosjon og sedimenttransport, og naturfare skal legges til grunn for andre relevante fagutredninger. Det er derfor viktig at disse blir gjennomført tidlig i utredningsfasen.

3.5 Krav til fagutredningene

3.5.1 Overordnede krav til fagutredningene

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram opplyser om at utredningene skal følge kravene i KU-forskriften. I standard utredningsprogram har vi innarbeidet KU-forskriftens krav til konsekvensutredning. Dette inkluderer bruk av anerkjent metodikk, som håndbok M-1941 for flere

av fagtemaene og håndbok V712 for utredning av naturressurser. Vi legger til grunn at Randalen kraftverk AS sitt forslag følger standard utredningsprogram.

3.5.2 Naturmangfold på land

Kartlegging

Randalen kraftverk AS skriver i forslaget til utredningsprogram at naturmangfoldkartlegging er beslutningsrelevant ettersom alle vannkrafttiltak vil ha en påvirkning på naturmiljøet. De vil utrede naturmangfoldet ved befaring av fagpersonell i influensområdene. Fagtemaet utredes basert på kravene i håndbok M-1941. I meldingen skriver de at den faglige vurderingen skal ha hovedfokus på de områdene tiltaket påvirker på overflaten.

Nordland fylkeskommune viser i sin høringsuttalelse til at området omfatter naturtyper og arter med lokal og regional verdi. De mener naturmangfoldet kan være sårbart for nye inngrep, og at utredningen må resultere i et så godt som mulig kunnskapsgrunnlag. Naturvernforbundet mener at naturmangfoldet på Randalsfjellet må kartlegges i sammenheng med de prosjekterte bekkeinntakene og tilhørende anleggsaktivitet.

I kommentarene til høringsuttalelsene presiserer Randalen kraftverk AS at naturmangfoldet i bekkene på Randalsfjellet vil bli kartlagt.

NVE mener at kartlegging i tråd med metodikken i M-1941 skal ligge til grunn for utredningen av naturmangfold. I tillegg viser vi til standard utredningsprogram, der det som hovedregel stilles krav om at alle områder som blir berørt av tiltaket, skal kartlegges. Dette inkluderer bekkene på Randalsfjellet. Vi anser derfor standard utredningsprogram som tilstrekkelig for å belyse dette temaet, men presiserer også at fagutrederne må gjøre en egen vurdering av om det finnes andre områder i tiltaksområdet som skal oppsøkes i felt.

Naturtyper

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram.

Statsforvalteren i Nordland informerer i sin høringsuttalelse om at det foreligger nylig gjennomførte naturtyperegistreringer langs elvestrengen i tiltaksområdet rett oppstrøms for Krokstrand. Spesielt interessant er flere registreringer av rødlistet flommarkskog med både stor og middels verdi. Ettersom flommarkskog er avhengig av et flomregime i elva mener Statsforvalteren at det må gjøres en inngående vurdering av påvirkning på disse lokalitetene og samlet belastning for naturtypen.

Statsforvalteren mener også at deponiområde nr. 3 krever supplerende NiN-kartlegging ettersom området per i dag kun er delvis dekket. I kommentarene til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at de først vil gjennomføre NiN-kartlegging av området dersom det blir aktuelt å benytte deponiområde nr. 3. De viser til at det kan være mulig å bruke andre deponiområder eller å benytte massene lokalt.

NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å dekke innspillene som er tatt opp av høringspartene, og at det i tilstrekkelig grad vil belyse fagtemaet som helhet. Vi presiserer allikevel i utredningsprogrammet at det i forbindelse med utredningen av naturtyper skal gjøres en vurdering av om det er potensial i tiltaksområdet for nye naturtyper som er kommet inn på Rødlista for naturtyper 2025, og som ikke fanges opp i Miljødirektoratets gjeldende kartleggingsinstruks.

Arter og deres økologiske funksjonsområder

Randalen kraftverk AS sitt forslag er tydelig basert på standard utredningsprogram. Vi presiserer at det er særlig viktig å kartlegge funksjonsområdene til arter med spesifikke habitatkrav eller med begrenset forekomst som beskrevet i standard utredningsprogram.

Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse at inntaksmagasinet kan lage en barriere for enkelte arter. I tillegg opplyser de om at Saltfjellet er et prioritert leveområde for fjellrev, og at utbyggingen vil kunne påvirke revens funksjonsområde ettersom det er påvist yngling i området. I kommentarene til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at tiltaket etter deres syn i liten grad vil påvirke fjellrev, ettersom de mest vesentlige delene av tiltaket foregår nede i dalen. Etablering av bekkeinntakene på Randalsfjellet vil etter deres syn være mulig å tilpasse yngletiden til fjellreven.

Statsforvalteren i Nordland informerer i sin høringsuttalelse om at Dunderlandsdalen, herunder øvre del i nærheten av tiltaksområdet, sammen med omkringliggende fjellområder, utgjør viktige leveområder for rovfugl. De mener at utredningen spesielt må synliggjøre virkninger for fugl i området. I kommentaren til høringsuttalelsen skriver Randalen kraftverk AS at rovfuglbestandene i området vil bli lite påvirket av tiltaket ettersom mesteparten av arbeidet vil foregå i fjell, nær E6 og ved Krokstrand.

NVE legger vårt standard utredningsprogram til grunn for utredningen, med en presisering om at mulige konsekvenser for fjellrev og rovfugl i influensområdet skal vektlegges.

Landskapsøkologiske sammenhenger

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Geologisk mangfold

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Fremmede arter

Temaet er ikke nevnt i Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram, og er heller ikke kommentert spesielt av høringspartene. I meldingen oppgir Randalen kraftverk AS at fremmedartene mink (SE – svært høy risiko) og kanadagås (HI – høy risiko) er registrert i tiltaksområdet. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse temaet, og legger dette til grunn for utredningen.

Avbøtende tiltak

Randalen kraftverk AS omtaler ikke dette temaet særskilt i forslaget til utredningsprogram, men skriver i meldingen at tilpasning av aktivitetsnivået i anleggsarbeidene til hekketider eller andre anbefalte perioder kan være et aktuelt avbøtende tiltak.

Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse at det bør vurderes avbøtende tiltak med tanke på barriere-effekten av inntaksmagasinet. I tillegg mener de at fjerning av alle inngrep på

Randalsfjellet samt tilbakeføring/revegetering vil være viktige avbøtende tiltak for fjellreven. Nordland fylkeskommune mener det må gjøres en vurdering av hvilke avbøtende tiltak som kan redusere negative virkninger for naturtyper og arter.

NVE legger til grunn at avbøtende tiltak skal vurderes i konsekvensutredningen. Vi viser også til tiltakshierarkiet i Miljødirektoratets veileder for klima- og miljøhensyn i arealplanlegging.

3.5.3 Naturmangfold i vann og vannmiljø

Kartlegging

Randalen kraftverk AS skriver i forslaget til utredningsprogram, kap. 5.3 at kartlegging av fisk- og ferskvannsorganismer utredes av fagpersonell ved befaring, og at norsk standard; NS 9455:2015 skal følges. Dette er i tråd med standard utredningsprogram.

Statsforvalteren i Nordland opplyser i sin høringsuttalelse om at det foreligger lite informasjon om limnisk naturmangfold oppstrøms for Raudfjellforsen, ettersom fossen utgjør sluttpunktet for anadrom strekning i vassdraget.

Naturvernforbundet skriver i sin høringsuttalelse at naturmangfoldet i Sagbekken og bekken tilknyttet Overtjønna må kartlegges. Tor Helge Nordvang opplyser i sin høringsuttalelse at det lever fisk i Sagbekken, og at bekken trolig også benyttes som gyteområde. Han mener derfor at naturverdiene i Sagbekken må utredes. I kommentaren til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at naturmangfoldet i de to bekkene skal utredes.

Standard utredningsprogram gir føring om at fagtemaet skal utredes *dersom tiltaket kan medføre vesentlige virkninger på naturmangfold i vann (og sjø) eller vannmiljø.* NVE mener at Sagbekken og bekken tilknyttet Overtjønna vil bli vesentlig påvirket. Etter vårt syn vil derfor høringspartenes innspill dekkes av standard utredningsprogram, og vi legger dette til grunn for utredningen.

Naturtyper i vann

Randalen kraftverk AS skriver i forslaget til utredningsprogram, kap. 5.3, at naturtyper i vann skal utredes etter DN-håndbok 13 og 19. Rana kommune har i sin høringsuttalelse poengtert at DN-håndbok 19 ikke er relevant for tiltaket, og at det finnes nye retningslinjer for kartlegging i ferskvann gjennom Miljødirektoratets instruks: M-3131. I kommentaren til uttalelsen skriver Randalen kraftverk AS at de vil gjennomføre kartleggingen etter gjeldende metodikk. NVE legger her standard utredningsprogram til grunn for utredningen.

Arter og økologiske funksjonsområder i vann

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram er i tråd med standard utredningsprogram. De skriver i kap. 5.3 at laks og sjøørret er spesielt relevant for dette tiltaket. Selve tiltaksområdet med fraført vann i Ranelva/Randalselva ligger oppstrøms for anadrom strekning. Det er likevel mulig at anadrom strekning kan påvirkes av tiltak lengre oppstrøms i vassdraget. Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse at det må utredes hvordan tunnelmagasinering kan påvirke naturmangfoldet gjennom endringer i vanntemperatur og/eller næringsinnhold. I kommentaren til høringsuttalelsen skriver Randalen kraftverk AS at noen timers lagring i tunnelmagasin, etter deres mening, neppe vil påvirke oksygen- eller næringsinnholdet nedstrøms.

NVE mener det er viktig at utredningen belyser i hvilken grad anadrom strekning i vassdraget kan bli påvirket av tiltaket, jf. forvaltningsregimet for nasjonale laksevassdrag og -fjorder (St.prp. nr. 32 (2006-2007) – regjeringen.no). For dette tiltaket vil det være særlig relevant å vurdere om den planlagte tunnelmagasineringen kan føre til endringer i temperatur, næringsinnhold og/eller vannføring nedstrøms utløpet. Utredningen må belyse hvilke konsekvenser slike endringer kan få for elva som økologisk funksjonsområde, både i og utenfor anadrom strekning. Vi legger derfor inn en presisering i utredningsprogrammet om dette. Temaet skal vurderes med grunnlag i utredningen av de hydrologiske endringene, spesielt endringer i vanndekt areal, vanntemperatur og isforhold. Det kan også sees i sammenheng med andre fagtema, som forurensning og fiske.

Flere høringsparter har fremmet bekymringer om at en videre fraføring av vann i Ranelva/Randalselva kan være kritisk for fisk og øvrig naturmangfold på dette elvestrekket, og at disse konsekvensene må utredes. NVE mener dette hensyntas i standard utredningsprogram, og legger dette til grunn for denne utredningen.

Miljøtilstand og miljømål for berørte vannforekomster

Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. I tillegg skriver de at det er spesielt aktuelt å utrede risikoen for vannforurensning i forbindelse med tunneldrift.

Rana kommune påpeker at den kjemiske tilstanden i vassdraget ikke er klassifisert, og at den økologiske tilstanden kun er vurdert basert på hydromorfologiske endringer i vassdraget. Både Rana kommune og Nordland fylkeskommune mener at mulige endringer i miljøtilstand og miljømål som følger av utbyggingen må kartlegges. Fylkeskommunen informerer i tillegg om at ikke alle berørte vannforekomster er listet opp i meldingen om Randalen kraftverk.

Både Rana kommune og Naturvernforbundet i Rana og omegn poengterer at utredningen må vurdere mulige konsekvenser av avrenning fra tunnel og deponier til vassdraget. Randalen kraftverk AS skriver i kommentar til uttalelsene at de vil sikre at det ikke skal forekomme skadelig avrenning fra deponiene, og at det dermed ikke vil være nødvendig å beskrive konsekvenser eller avbøtende tiltak.

NVE anser det som hensiktsmessig å legge inn en spesifisering om at risikoen i forbindelse med tunneldrift utredes, i tråd med Randalen kraftverk AS sitt forslag. I tillegg spesifiserer vi i programmet at utredningen må vurdere deponienes plassering og utforming opp mot potensialet for skadelig avrenning til vassdraget. På denne måten mener vi at utredningsprogrammet er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Fremmede ferskvannsorganismer

Randalen kraftverk AS har ikke spesifikt omtalt dette fagtemaet i sitt forslag til utredningsprogram. Mattilsynet opplyser i sin høringsuttalelse om faren for spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* til Ranavassdraget gjennom maskiner, redskap og annet utstyr. I kommentaren til høringsuttalelsen skriver Randalen kraftverk AS at de vil informere entreprenører om smittefaren i forkant av anleggsarbeid ved en eventuell fremtidig konsesjon. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Avbøtende tiltak

Rana kommune, Naturvernforbundet i Rana og omegn og Tor Helge Nordvang skriver i sine høringsuttalelser at det må vurderes slipp av minstevannføring i Sagbekken og bekken tilknyttet

Overtjønna. I kommentar til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at de vil vurdere minstevannføring i bekkene etter at naturmangfoldet i bekkene er kartlagt. NVE anser standard utredningsprogram som tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.5.4 Kulturmiljø

Randalen kraftverk AS skriver i kap. 5.4 i forslag til utredningsprogram at utredningen skal beskrive kulturminner og kulturmiljø i tiltaksområdet, og avklare status etter kulturminneloven, plan- og bygningsloven og eventuelt pågående planarbeid. Alle områder som kan bli berørt av fysiske tiltak eller redusert vannføring skal befares og vurderes. Undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 skal avklares med kulturminnemyndigheten. Tiltakets mulige virkninger skal vurderes for både anleggs- og driftsfasen, inkludert mulige avbøtende tiltak. Randalen kraftverk AS skriver også at samiske kulturminner skal utredes etter de samme føringene.

Nordland fylkeskommune opplyser i sin høringsuttalelse om potensialet for funn av ukjente, automatisk fredete kulturminner fra både steinalder, jernalder og middelalder. Det er også kjent en rekke kulturminner fra andre verdenskrig, hvor ikke alle er kartfestet i kulturminnedatabasen Askeladden. De opplyser om at det kan bli aktuelt med arkeologiske registreringer i noen av de berørte områdene.

NVE mener Randalen kraftverk AS sitt forslag i stor grad er i tråd med vårt standard utredningsprogram. Vi merker oss fylkeskommunens høringsinnspill angående potensialet for arkeologiske registreringer. I vårt standard utredningsprogram legger vi opp til at relevante kulturminnemyndigheter skal kontaktes for vurdering av potensial for automatisk fredete kulturminner. Vi presiserer også i utredningsprogrammet at personell som gjennomfører utredningen har dokumentert kompetanse innen samisk kultur. Med dette mener vi at utredningsprogrammet legger til rette for å belyse temaet tilstrekkelig.

3.5.5 Friluftsliv

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram kap. 5.5 at utredningen vil følge metodikken i håndbok M-1941. Dette er i tråd med vårt standard utredningsprogram.

Et stort antall høringsparter har i sine uttalelser dratt frem Silforsen ved Krokstrand som et viktig friluftsområde. Rana kommune ønsker at utredningen skal innhente lokal kunnskap om bruken av området. Statsforvalteren i Nordland mener friluftsområdet ved Silforsen må utredes særskilt. Krokstrand Fjellpark AS opplyser om at området benyttes aktivt til rekreasjon, naturopplevelser og fritidsaktiviteter. De ber om at utredningen for friluftsliv blir grundig og stedsspesifikk, med kartlegging av faktisk bruk gjennom året, sesongvariasjoner, opplevelsesverdi og virkninger av redusert vannføring i både anleggs- og driftsfasen. Jørn Ivan Rødahl opplyser om en fin badeplass om lag 500 m oppstrøms for Silforsen med navn *Vakkerea*, og skriver at denne er mye brukt om sommeren. Han mener utredningen bør vurdere muligheten for en terskel ved Vakkerea for å sikre tilstrekkelig vannspeil ved en eventuell utbygging. Ståle Krokstrand mener at konsekvensene av mindre vannføring i Silforsen om sommeren må utredes ettersom det er brukerinteresser i området. Renee Kristin Hagen ønsker at utredningen tar hensyn til områdets verdi som aktivitets- og friluftsområde, og da særlig for barn og unge. I kommentar til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at tiltakets påvirkning på friluftsområdet ved Silforsen vil bli grundig utredet.

Rana kommune mener at det bør vurderes driftsstans i anleggsfasen om sommeren av hensyn til friluftsliv. I kommentar til uttalelsen skriver Randalen kraftverk AS at anleggsarbeidet kan tilpasses til friluftslivet i den viktigste tiden om sommeren.

Statsforvalteren i Nordland opplyser om at Krokstrand – Breistranda er registrert som et viktig nærturterreng, og at Elvmøtheia er et sentralt utgangspunkt for både utfart inn i Virvassdalen og Jordbekkenområdet. Statsforvalteren mener tiltakets konsekvenser for disse verdiene må utredes.

Jørn Ivan Rødahl mener også at utredningen må undersøke hvilke konsekvenser utbyggingen kan ha for fiskemulighetene i området, ettersom området oppstrøms for Silforsen er mye brukt til fisking.

NVE mener vårt standard utredningsprogram i stor grad er tilstrekkelig for å belyse temaet og til å hensynta høringspartenes innspill. Siden friluftsområdet ved Silforsen er omtalt i mange høringsuttalelser, presiserer vi at utredningen skal ha særlig oppmerksomhet på relevante friluftsområder og friluftsverdier i influensområdet mellom Krokstrand og Elvmøtheia. I tillegg legger vi inn at utredningen skal innhente lokal kunnskap om bruken av området.

3.5.6 Reiseliv

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram er mangelfullt for dette temaet. I sin høringsuttalelse skriver Krokstrand Fjellpark AS at de er direkte avhengig av områdets natur- og landskapskvaliteter som en del av virksomhetens attraksjonsgrunnlag. De ber om at utredningen vurderer konkrete virkninger for eksisterende reiseliv, naturbasert turisme, attraktivitet og opplevelsesverdi i både anleggs- og driftsfasen. NVE mener vårt standard utredningsprogram i stor grad er tilstrekkelig for å belyse temaet. Vi presiserer i utredningsprogrammet at lokale og regionale reiselivsaktører skal få mulighet til å bidra med informasjon til fagutredningen.

3.5.7 Landskap

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram at landskapet skal beskrives, og at det skal lages visualiseringer av utsikten og opplevelsen fra det aktuelle friluftsområdet ved Krokstrand. Konsekvensene for landskapet på bakgrunn av redusert vannføring i Ranelva/Randalselva, i tillegg til avbøtende tiltak, skal også vurderes.

Rana kommune og Ståle Krokstrand foreslår å ikke realisere deponi 2 og 3 på bakgrunn av landskapsverdien og brukerinteressene i området, og at påvirkningen på landskapet fra deponienes plassering må vurderes i utredningen. I kommentar til høringsuttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at de vil etterstrebe gjenbruk av overskuddsmassene så mye som mulig, og at de vil vurdere plasseringen av deponi 3 frem mot innsending av konsesjonssøknaden.

Ståle Krokstrand påpeker at det må utredes hvordan redusert vannføring i Sagbekken kan påvirke områdets landskapsverdi, samt hvilke landskapskonsekvenser som kan følge av nettilknytningen.

Krokstrand Fjellpark ber om realistiske visualiseringer ved lav vannføring i ulike årstider, samt vurdering av virkninger for landskap, naturopplevelse og stedets særpreg.

NVE mener Randalen kraftverk AS sitt forslag er mangelfullt, og temaet er viktig for mange parter. Vi legger vårt standard utredningsprogram til grunn, men presiserer i tillegg at det skal utarbeides en massehåndteringsplan hvor det tydelig kommer frem tallfesting og visualiseringer av de planlagte deponiområdene. Det må også utredes grundig om det finnes alternative bruksområder for massene, som kan bidra til å redusere konsekvensene av deponiene. Massehåndteringsplanen

må også vurdere hvordan transportbehovet vil være for ulike løsninger. Med dette mener vi at utredningsprogrammet tar høyde for momentene høringspartene har trukket frem, og legger til rette for å belyse temaet tilstrekkelig.

3.5.8 Naturressurser

Jordbruk, skogbruk og utmarksressurser

Randalen kraftverk AS sitt forslag har ikke omtalt fagtemaet spesifikt. Punktet er heller ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Mineralressurser

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram at det er aktuelt å utrede mineralressurser etter Statens vegvesens håndbok V712. De skal beskrive og kartfeste mineralske forekomster i tiltaks- og influensområdet. De vil i tillegg gjennomføre geotekniske undersøkelser av grunnen der tunnelen planlegges.

Rana kommune, Statsforvalteren i Nordland og Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) mener at det bør sees på mulighetene for å gjenbruke massene i stedet for permanent deponi. Kommunen påpeker at arealer som allerede er preget av tekniske inngrep bør benyttes der det er behov for deponi, i tråd med kommunens arealstrategi. DMF ber om at utredningen vurderer samordning mellom inntak/broovergang og planlagt adkomstvei til Elkems gruveprosjekt på Nasafjellet.

NVE mener at standard utredningsprogram i stor grad er tilstrekkelig for å belyse dette temaet. I tillegg presiserer vi i programmet at utredningen skal vurdere potensialet for gjenbruk av overskuddsmasser i tråd med de ovennevnte høringsuttalelsene. Vi mener at utredningen for dette temaet, spesielt med hensyn til mulig gjenbruk av overskuddsmasser, må sees i sammenheng med massehåndteringsplanen som beskrevet i kapittel 3.5.7 om landskap.

Samisk næringsutøvelse (ekskludert reindrift)

Randalen kraftverk AS har ikke spesifikt omtalt temaet i sitt forslag til utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Ferskvannsressurser

Randalen kraftverk AS har ikke spesifikt omtalt temaet i sitt forslag til utredningsprogram. Mattilsynet skriver i sin høringsuttalelse at utredningen må undersøke om det finnes drikkevannskilder og brønner langs elva som kan bli påvirket av tiltaket, jf. drikkevannsforskriften. Tor Helge Nordvang fremmer en bekymring om at fraføring av vann fra Sagbekken kan påvirke grunnvannstanden og vannuttak fra brønn. I kommentar til uttalelsene skriver Randalen kraftverk AS at de vil gjøre nødvendige tiltak for at drikkevannskilder ikke skal bli forurenset, og at ny vannforsyning vil bli sikret hvis tiltaket medfører tørrlagte brønner. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.5.9 Reindrift

Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram er tydelig basert på vårt standard utredningsprogram, men er litt mangelfullt på enkelte punkter. De skriver at de skal følge

metodikken i Statens vegvesens håndbok V712, og vi legger derfor til grunn at forslaget likevel er i tråd med vårt standardprogram.

NVE gjennomførte konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt 12. august 2026. Reinbeitedistriktet viste til at Randalen er et svært viktig område for reindriften, med sentrale beite-, oppsamlings- og flyttområder. Området ble også beskrevet som et knute- og balansepunkt mellom flere reinbeitedistrikter og svenske samebyer. Distriktet pekte særlig på at Randalselva, sammen med terrenget rundt, har en viktig funksjon som naturlig barriere og avgrensning for reinen, og at endringer i vannføring, isforhold, inntak, dammer, bruer eller veier kan påvirke trekkmønster og risikoen for sammenblanding av rein. Distriktet var videre bekymret for virkninger i anleggsfasen, herunder økt ferdsel og forstyrrelser fra anleggsveier, ATV-spor, massehåndtering og andre fysiske inngrep. De understreket at en konsekvensutredning må vurdere både direkte virkninger, kumulative virkninger og samlet belastning fra eksisterende og planlagte inngrep i området. Distriktet forutsatte også at utredningen bygger på kunnskap fra distriktets egne brukere av området, og at den utarbeides av fagpersoner med reindriftsfaglig kompetanse og praktisk erfaring med reindrift. Distriktet ønsket også en prosessavtale og utredningsmandat.

Tiltakets mulige påvirkning på reindriften i området har også vært et gjengående tema i mange av høringsuttalelsene. Sametinget, Rana kommune og Naturvernforbundet i Rana og omegn opplyser om at inntaksområdet er lokalisert i en flyttlei for reindriften, og at dette må avklares med de aktuelle reinbeitedistriktene. Sametinget opplyser om at flyttleier ikke må stenges jf. reindriftsloven § 22. Naturvernforbundet skriver videre at konsekvensene fra anleggsarbeider og inngrep på Randalsfjellet også må utredes i samråd med berørte reinbeitedistrikter.

Statsforvalteren i Nordland skriver i sin uttalelse at både Ildgruben reinbeitedistrikt og Svaipa sameby blir berørt av tiltaket og må inkluderes i utredningen. De skriver at det må utarbeides et oppdatert kunnskapsgrunnlag av uavhengige aktører med reindriftskompetanse ettersom det foreligger lite skriftlig kunnskap om området. De mener metodikken i M-1941 kan være bedre enn den noe utdaterte metodikken i Statens vegvesens håndbok V712. I tillegg skriver de at Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har levert en rapport med forslag til ny metodikk for vurdering av reindrift i konsekvensutredninger. Frem til ny metodikk blir fastsatt forutsetter Statsforvalteren at hovedpoengene i NIBIOs rapport inkluderes i utredningen. Saltfjellet reinbeitedistrikt mener også at utredningen må baseres på ny metodikk. Mange av høringspartene presiserer viktigheten av å vurdere den samlede belastningen på reindriften i området.

NVE merker seg at tiltakets påvirkning på reindriften er et viktig tema for mange høringsparter. Vi mener at temaet må utredes, og at Randalen kraftverk AS sitt forslag til utredningsprogram ikke er tilstrekkelig. Vi legger vårt standard utredningsprogram til grunn med noen presiseringer. Utredningen skal utarbeides av fagpersoner med reindriftsfaglig kompetanse. Dersom ny metodikk for konsekvensutredninger for reindrift foreligger på utredningstidspunktet, skal denne legges til grunn så langt den er relevant for tiltaket. Dersom ny metodikk ikke er ferdigstilt når utredningen starter kan hovedpoengene i NIBIOs forslag til ny metodikk supplere gjeldende metodikk under utredningen slik Statsforvalteren forutsetter.

3.5.10 Nettilknytning

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram kap. 5.11 at nettilkoblingen i hovedsak gjennomføres av områdekonsesjonær, og at det dermed ikke er relevant med utredning av elektromagnetiske felt. Samtidig legger meldingen opp til to alternativer for nettilknytningen,

som enten benytter en 36 kV jordkabel eller en 22 kV jordkabel. I tilfeller der nettilknytningen skjer på et høyere spenningsnivå enn 22 kV har ikke områdekonsesjonær lenger plikt til å bygge, eie og drive nettilknytningen. Hvis Randalen kraftverk AS selv skal stå for å bygge, eie og drive nettilknytningen til kraftverket, skal søknad om anleggskonsesjon sendes inn til NVE samtidig med søknad etter vassdragsreguleringsloven. Dette er en egen konsesjonsprosess, med andre krav til utredning enn for vassdragskonsesjoner. Alle aktuelle nettilknytningsalternativer som er skissert i meldingen må beskrives i søknaden. Vi viser i dette tilfellet til vår veileder for konsesjonssøknad om nettanlegg.

Statnett minner i sin uttalelse om at søknad om funksjonalitet iht. forskrift om systemansvaret i kraftsystemet § 14 er en prosess utenfor søknad om nettilknytning. Videre skal anlegget kunne driftes i et separatområde, og systemansvarlig vil vurdere flere tekniske egenskaper på bakgrunn av kraftverkets plassering, tilknytning og størrelse. Randalen kraftverk AS skriver at de vil ta Statnetts uttalelse til etterretning. NVE presiserer at vi bare vil gi konsesjon til én byggbar løsning, som er den samfunnsmessig beste løsningen. Vi forutsetter at Randalen kraftverk AS går i tett dialog med områdekonsesjonær og Statnett i utformingen av tilknytningsalternativene. Vi inkluderer et kapittel i utredningsprogrammet om nettilknytning.

3.5.11 Forurensning

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram at det er aktuelt å utrede fare for forurensning i forbindelse med tunneldrift. De skriver at luftforurensning skal utredes i henhold til Miljødirektoratets håndbok M-1941 og veileder T-1520. Støy skal utredes etter M-1941 og veiledere T-1442/2021. Dette er i tråd med vårt standard utredningsprogram.

Rana kommune mener at konsekvensene fra støy-forurensning i anleggsfasen må utredes opp mot naturmangfold, rekreasjon og friluftsliv. Randalen kraftverk AS skriver i kommentar til uttalelsen at det ikke trengs en egen undersøkelse relatert til støy, ettersom de vil holde seg under gjeldende grenser i støyforskriften. Naturvernforbundet i Rana og omegn ber om at det blir tatt representative bergprøver i tunneltraséen slik at eventuelle forekomster av forurensende bergarter avdekkes. Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag til utredningsprogram kap. 5.9 at de vil gjennomføre geotekniske undersøkelser der tunnelen planlegges. I kommentar til Naturvernforbundets høringsuttalelse skriver de videre at nødvendige forholdsregler vil bli tatt for å sikre at forurensende masser ikke blir plassert i usikrede deponier.

NVE viser til standard utredningsprogram, og at utredningen av forurensning skal dekke luft-, støy- og grunnforurensning. NVE mener standard utredningsprogram dekker de innspillene som har kommet fra høringspartene, og at det tilstrekkelig belyser temaet. Temaet skal sees i sammenheng med konsekvenser for naturmangfold, friluftsliv og ferskvannsressurser.

3.5.12 Klimagassutslipp

Randalen kraftverk AS skriver i sitt forslag at utredningen av temaet vil følge metodikken i M-1941 og Statens vegvesens VegLCA. Utredningen vil presentere resultater for totale (tonn CO_2-ekv.) og produksjonsspesifikke (g CO_2-ekv./kWh) klimagassutslipp fra anlegget, hvor både midlertidig og permanent arealbruk inkluderes i regnskapet. De vil også sammenligne utslippskuttet fra kraftverket opp mot norsk og europeisk strømmiks.

Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse at det må redegjøres for hvilke tiltak som er vurdert for å redusere klimagassutslipp, samt hvilke tiltak som er innarbeidet i planen. De skriver videre at

klimagassregnskapet bør omfatte utslipp tilknyttet tunneldrift, massehåndtering, materialbruk og transport.

NVE mener Randalen kraftverk AS sitt forslag er i tråd med vårt standard utredningsprogram. NVE stiller i dette tilfellet ikke nærmere krav til metodikken for beregning av klimagassutslipp enn at utredningen skal følge kapittel 6 om Klimagassutslipp i håndbok M-1941. Etter vårt syn vil dette hensynta momentene i kommunens høringsuttalelse, og vil være tilstrekkelig for å belyse temaet.

3.5.13 Samfunn

Randalen kraftverk AS skriver i forslaget til utredningsprogram at temaet samfunn skal omfatte næringsliv og sysselsetting, kommunens tjenestetilbud og økonomi, samt sosiale og helsemessige forhold. Utredningen skal beskrive eksisterende næringsvirksomhet og sysselsettingssituasjonen i berørte kommuner, muligheter for lokale leveranser og behovet for arbeidskraft i anleggs- og driftsfasen. Videre skal utredningen vurdere tiltakets betydning for kommunale tjenester, økonomi og eventuell infrastruktur, samt virkninger for levekår, folkehelse, trafikk, sosiale forhold og beredskap.

Statens vegvesen skriver i sin høringsuttalelse at de ønsker en trafikkanalyse som en del av utredningen ettersom mye av tiltaket er lokalisert i umiddelbar nærhet til E6 Saltfjellveien. De mener det må utredes om deponier i nærheten av E6 kan påvirke brøyting og håndtering av fokksnø om vinteren, i tillegg til om tiltaket kan påvirke eksisterende vannveier eller føre til endret avrenning langs E6. De forutsetter at beredskap og samfunnssikkerhet vil være en del av utredningen. Randalen kraftverk AS skriver i kommentar til høringsuttalelsen at en full trafikkanalyse som beskrevet av vegvesenet ikke er beslutningsrelevant, men at temaet vil bli omtalt under *teknisk plan* i konsesjonssøknaden.

Bane NOR SF skriver at kraftverkets tunneler vil krysse under jernbanen, samt at flere deponier vil ligge nær jernbanen. De mener at utredningen må inkludere konsekvenser for jernbanen og relevante avbøtende tiltak. Randalen kraftverk AS skriver at de vil ta hensyn til Bane NORs synspunkter i planleggingen. Krokstrand Granitt AS påpeker at tiltaket ikke må komme i konflikt med deres steinbrudd. Randalen kraftverk AS skriver at de vil ta nødvendige hensyn til konsesjonsområdet for Krokstrand Granitt AS.

NVE er enige med Randalen kraftverk AS om at trafikk-temaet i stor grad blir tilstrekkelig hensyntatt gjennom vårt standard utredningsprogram, og vi legger derfor dette til grunn for utredningen. Vi presiserer likevel i programmet at utredningen skal vurdere tiltakets konsekvenser for jernbanen og trafikken i området.

3.6 Sammendrag av konsekvensutredningen

NVE stiller krav om at Randalen kraftverk AS skal utarbeide en sammenstilling av konsekvensutredningen. Denne skal være lettlest, og inkludere beslutningsrelevant informasjon fra de enkelte fagutredningene. Den skal også ta inn alle relevante fotografier, illustrasjoner og kart.

Randalen kraftverk AS skal gi en samlet vurdering av avbøtende tiltak. Her skal det særlig legges vekt på vurdering av størrelse på minstevannføring i berørte elver og bekker, tiltak av hensyn til landskap og friluftsliv i influensområdet, alternative bruksområder for overskuddsmasser og tiltak av hensyn til reindriften i området. Randalen kraftverk AS skal også inkludere eventuelle planlagte eller foreslåtte overvåkningsordninger.

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Samlet belastning

NVE viser til at krav om å vurdere samlet belastning og samlede virkninger innenfor influensområdet finnes både i KU-forskriften § 21 og i naturmangfoldloven § 10. Samlede virkninger skal vurderes for hvert enkelt fagtema i fagutredningene. Randalen kraftverk AS skal sammenstille denne informasjonen, og legge vekt på fagtemaer der det forventes at samlet belastning vil utgjøre en vesentlig virkning.